https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/79FA3FAE11659A9DC225884000322588?OpenDocument

Stenogramma Pašvaldību likums *nulltais lasījums nodot komisijam*

...Lp0976_0 (Sēde: 07T0325A.04.2021)

Saeimas Prezidijs ierosina Ministru kabineta iesniegto likumprojektu **"Pašvaldību likums"** nodot Administratīvi teritoriālās reformas komisijai un Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai, nosakot, ka tā ir atbildīgā komisija.

"Par" priekšlikumu... "Par" likumprojekta nodošanu ir pieteicies runāt deputāts Juris Pūce. Lūdzu!

J. Pūce (AP!).

Ļoti cienījamā sēdes vadītāja! Augsti godātie deputāti! Ļoti cienījamās deputātes! Kopš pašvaldību likuma pieņemšanas 1994. gadā ir pagājuši gandrīz 30 gadi, un to laikā ir notikušas būtiskas pārmaiņas ne tikai valsts pārvaldē, bet arī sabiedrībā, pilsoniskajā sabiedrībā. Ir nepieciešamas jaunas iesaistes formas... sabiedrībai... vietējo kopienu pārvaldē. Šis Ministru kabineta apstiprinātais, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavotais likumprojekts ir solis uz to, lai izveidotu mūsdienīgu pārvaldi Latvijas pašvaldībās. Jauns, visaptverošs, laikmetam atbilstošs pašvaldību tiesiskais regulējums iezīmē pašvaldību pārvaldības reformu.

Es gribu uzsvērt trīs jautājumus, kas patiesībā šajā likumā... likumprojektā ir būtiski... izcelti.

Viens no tiem - virzība uz tiesisku, efektīvu, atklātu pārvaldi.

Otrs, kas ir būtisks, - virzība uz pašvaldību ikdienas dzīves tālāku demokratizāciju un sabiedrības plašāku iesaisti lēmumu pieņemšanā.

Un visbeidzot trešais - funkciju, pašvaldību atbildības pārmaiņa, pārkonsolidēšana, funkciju spēja... pašvaldību funkciju realizācijas iespēju precīzāku regulējumu...

Likumprojekts ir vērsts uz efektīvāku pārvaldi. Likumprojekts ir vērsts uz sabiedrības iesaisti. Sabiedrības iesaistes kategorijā es gribētu uzsvērt trīs lietas.

Ar likumprojektu tiek ieviesta tā sauktā līdzdalības budžeta ideja, kas nebūt nav nekas jauns ne Eiropā, ne arī Latvijā. Vairākas pašvaldības to jau ir izmēģinājušas un ir redzējušas, ka, iedzīvotājiem dodot iespēju lemt par kādu pašvaldības budžeta daļu - kur tieši ieguldīt pašvaldības teritorijas attīstībā šo budžetu... tas tikai vairo iedzīvotāju interesi par pašvaldību darbu. Tagad to ir plānots attiecināt uz visām pašvaldībām, dodot visiem Latvijas iedzīvotājiem šādas tiesības.

Vienlaikus likumprojekts paredz iespēju pilsētās un pagastos veidot iedzīvotāju padomes, kā arī iedzīvotājiem dot iespēju pašvaldību domēs iesniegt kolektīvo iesniegumu (līdzīgi, kā tas ir Saeimā), tādā veidā risinot kādu iedzīvotājiem nozīmīgu, vietējai kopienai svarīgu jautājumu... risināšanu.

Pārvaldības pusē likumprojekts skaidrāk nodala lēmējvaru no izpildvaras, nosaka skaidru kompetenču un funkciju sadali.

Uzlabotais pašvaldību darbības organizācijas modelis mazinās iespēju dažādi interpretēt un piemērot tiesību normas, kā tas diemžēl nereti ir bijis pie pašreizējās, diezgan novecojušās likuma redakcijas.

Likumā... Likumprojektā ir precizēti domes deputātu amatu savienošanas ierobežojumi; ir noteikts pienākums izveidot iestāžu iekšējās kontroles sistēmu; ir noteikta atklāta kandidātu atlase uz pašvaldību administrāciju... amatiem, tādējādi veicinot caurskatāmību pašvaldību darbā.

Runājot par pašvaldību darba optimizēšanu un digitālo risinājumu ieviešanu, ir precizēti domes un komiteju darba organizācijas jautājumi. Digitālo risinājumu pieejamība ir risināta, ar to dodot iespēju noturēt videokonferences, noturēt dažādas formas sapulces... pašvaldību sapulces, tādā veidā modernizējot kopīgo pašvaldības ikdienas darbu regulējuma jautājumu.

Funkciju definīcijas ir būtiski pārskatītas. Tās ir padarītas precīzākas, skaidrāk regulējot pašvaldību atbildību.

Jauna funkcija, skaidri nodefinēta funkcija, ir - visās pašvaldībās no 2024. gada izveidot pašvaldības policiju. Tas tapa, iespējams, līdz ar administratīvi teritoriālās reformas pieņemšanu; pirms tam šāda prasība būtu nesamērīga pašvaldībām, kuru administratīvās un finansiālās iespējas bija tik ļoti dažādas.

Es aicinu atbalstīt šī likumprojektu nodošanu, izskatīšanu komisijā un tālāku virzību Saeimā.

Es aicinu arī precizēt attiecībā uz komisiju, kam tiek nodots šis likumprojekts, - nenodot šo likumprojektu Administratīvi teritoriālās reformas komisijai, nodot tikai Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai un par atbildīgo noteikt tikai Valsts pārvaldes un pašvaldības komisiju - par šī likumprojekta izskatīšanu.

Lūdzu atbalstīt.

Paldies.

Sēdes vadītāja. “Pret” pieteicies runāt deputāts Viktors Valainis. Lūdzu!

V. Valainis (ZZS).

Cienītā sēdes vadītāja! Godātie kolēģi! Paldies Pūces kungam par ieskatu vēsturē. Es arī sākšu ar ieskatu vēsturē.

Pirms 30 gadiem, kad tika izveidots pašvaldību tiesiskais regulējums, Latvijas tālaika deputāti izdarīja vienu tiešām ļoti vērtīgu lietu - viņi atteicās no izpildkomitejām - no izpildkomitejām, kas bija raksturīgas Padomju Savienībai... tālaika vadošajam mehānismam, tālaika pārvaldes struktūrai. Bet šobrīd... Es gribētu teikt, ka šis likums, kas tiek piedāvāts... tajā caurvijas vairākas lietas, kas ir svarīgas demokrātijā... lietas, kas ir svarīgas... un kas ir raksturīgas galvenokārt tieši izpildkomitejām... un tieši šim pārvaldes modelim.

Ja mēs runājam par to, cik šis likumprojekts ir svarīgs... padarīts, tad... realitātē tās lietas, kas tiek piedāvātas... Es gribētu iebilst un gribētu teikt, ka tas, kas tiek piedāvāts, - tas īsti neiztur kritiku. Pēc būtības tas varētu būt likuma grozījumu līmenis, ne jauna likuma projekta līmenis. Bet arī šie grozījumi ir ļoti, ļoti diskutabli.

Protams, mēs varam pievērsties arī atsevišķām lietām, kuras šajā likumprojektā ir piedāvātas un kuras, manuprāt, būtu ļoti būtiski jāpārskata, un kuras, pats galvenais, neizpilda to uzdevumu, ko Saeima vienprātībā nolēma, administratīvi teritoriālo reformu uzsākot, un kas iekļāva arī izpratni par to, ka būtu jāveic funkciju audits - ko dara pašvaldība, ko dara valsts kā puse. Tas diemžēl nav izdarīts.

Arī šī likumprojekta iesniegšanā... Nekur nav izlasāms neviens vārds par to, kāda tad būtu... izņemot... tas, ko minēja tikko Pūces kungs, - ka tagad visām pašvaldībām būs jātaisa pašvaldības policija. Kārtību pilsētās, ielās, novados jau šobrīd pārsvarā nodrošina tikai pašvaldības policija; saukt to par kaut kādu novitāti būtu grūti. Tajā pašā laikā likumprojekts neparedz nekādu finansējuma piesaisti... finansējuma līdzdošanu, kaut gan to paredz Eiropas vietējo pašvaldību harta. Ja tāda funkcija pašvaldībām tiek uzdota no valsts kā obligāta funkcija, tad tās izpildei būtu jāparedz arī finansējums.

Tāpat arī par tām it kā precizētajām funkcijām... Ja tiek slavināts tas, ka šīs funkcijas tagad ir precizētas, tad es, tieši pretēji, teiktu, ka funkcijas ir padarītas izplūdušākas. Piemēram, viena no galvenajām funkcijām, kas ir, - šī brīvprātīgās iniciatīvas... pašvaldība... tiek sašaurināts... atbilstoši tam, kas... ir iespējams tikai tvērumā, kas ir atbilstošs... pašvaldību autonomo funkciju ietvaros. Tas, manuprāt, nav pareizi, jo tādā veidā mēs izslēdzam, piemēram, studējošo stipendijas, kas ļoti populāras un tieši caur brīvprātīgo iniciatīvu tiek īstenotas, un arī citus jautājumus.

Tāpat es gribētu teikt, ka pats galvenais... un arī kas būtu jāvērtē... tas ir Satversmes tiesas spriedumā, pēdējā, par administratīvi teritoriālo reformu... Ikšķiles lietā, kur Satversmes tiesa nodefinēja vienu svarīgu jautājumu, tas ir - vietējā pārvalde. Un, ja no deviņdesmitajiem gadiem ir bijušas... viss kaut kas ir redzēts, bet tas, kas šeit tiek piedāvāts, - šeit piedāvāts tāds hibrīdmodelis, kas ir raksturīgs Krievijai... kaut kur, - ka tur pārvalda... ka ieceļ kaut kādus pārvaldniekus...

Tāpat... nezinu... es mēģināju ar kolēģiem atrast... Kaut kur Āfrikā ir tādi piedāvājumi, kādus piedāvā šobrīd Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, - piedāvā Saeimai akceptēt, piemēram, par šīm valdēm, kuras tad atbilstoši demokrātijai ieceļ... tātad viņus izvēlas iedzīvotāji, un pēc tam pašvaldības domē viņi ir jāapstiprina, tātad pašvaldības dome viņus var arī neapstiprināt. Tāda iespēja arī pastāv, un tas galīgi nav demokrātiski.

Tas, ko uzsvēra Satversmes tiesa, - par to, ka ir jābūt šai pārvaldības struktūrai... sauksim tās par nulltā līmeņa pašvaldībām... Tas, kas šeit tiek piedāvāts, - tās nekādā gadījumā nav nulltā līmeņa pašvaldības. Protams, tas ir tāds hibrīdmodelis, kas galīgi neatbilst tam ietvaram, kas... bija uzdots... gan uzdevumā no Valsts prezidenta, gan likumā... un tā tālāk.

Un, protams, šī padomju vēlme - no centra atlaist... pieņemt tātad šīs pašvaldības ministra pilnvaras... atlaist mēru... manuprāt, arī ir vēsturiski... jāņem ārā no šī likumprojekta.

Aicinu šo likumprojektu neatbalstīt.

Paldies.

Sēdes vadītāja. Paldies.

Viens deputāts ir runājis “par”, viens - “pret”.

Lūdzu zvanu! Lūdzu, balsosim par Ministru kabineta iesniegtā likumprojekta “Pašvaldību likums” nodošanu Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai! Lūdzu, balsosim! Par - 71, pret - 6, atturas - 5. Likumprojekts komisijai nodots.